

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep.
0032 Oslo

20. april 2007

KOMMENTARER TIL STATNETTS SØKNAD OM ETABLERING AV RESERVEKRAFTANLEGG PÅ TJELDBERGODDEN

Naturvernforbundet viser til søknad fra Statnett SF til Statens forurensningstilsyn og Norges Vassdrags- og Energidirektorat om energikonsesjon og tillatelse etter forurensningsloven for etablering av reservekraftanlegg på Tjeldbergodden.

Naturvernforbundet er sterkt i mot at Statnett får konsesjon og utslippstillatelse for et mobilt gasskraftverk på Tjeldbergodden. Å gi tillatelse til et slikt forurensende anlegg er en fullstendig uansvarlig energipolitikk i et land som har et hav av fornybare energiresurser samt store muligheter for å satse tungt på energieffektivisering.

CO₂-utslipp

Statnett søker om utslipp av CO₂ på maksimum 367,000 tonn i året. Norge kan ikke tillate slike enorme utslippsøkninger av klimagasser i en tid det er et alvorlig behov for kraftige reduksjoner av utslipp. En slik økning utgjør en nasjonal utslippsøkning på ca 0,7%. Et mobilt gasskraftverk på Tjeldbergodden vil med andre ord ha en betydelig påvirkning på de nasjonale utslippene. De nasjonale klimagassutslippene steg med 8,5 prosentpoeng fra 1990 til 2005, og steg videre i 2006. Dette kan ikke fortsette. Norge har forpliktet seg til å oppfylle Kyoto-protokollen og må ta store grep for å få ned utslippene, ikke øke dem.

Energi- og klimapolitikk

De siste månedene har verden fått bekreftet alvoret i klimatrusselen, med den ene fagrapporten etter den andre som slår fast at klimaendringene er i gang og vi må reagere raskt.

Behovet for å redusere klimagassutslipp i industrilandene kom også klart fram i statsminister Jens Stoltenbergs tale på Arbeiderpartiets landsmøte den 19 april i år. Statsministeren gjorde det også klart at Norge skal redusere utslippene av klimagasser med 30% innen 2020 og 100% innen 2050. Det er med andre ord kun rom for utslippsreduksjoner i norsk energi- og miljøpolitikk.

I tillegg har Norge i snitt over de fem siste årene vært en netto eksportør av elektrisk kraft. Strømkrisen som mediene og energiselskapene fremhever, er sterkt overdrevet.

Energisituasjonen i Midt-Norge

Dessverre er energisituasjonen i Midt-Norge et klassisk eksempel på at ingen har tatt ansvar for å finne en bærekraftig løsning på energisituasjonen.

Den anstrengte energisituasjonen i Midt-Norge er ikke noen overraskelse, og kan bli håndtert uten noen vesentlig økning av kraftproduksjon med bedre og mer langsiktig energiplanlegging.

Energifrigjøring Byggsektoren

Det viktigste bidraget for å løse energisituasjonen i Midt-Norge er energifrigjøring ved å satse på energieffektiviseringstiltak og overgang fra strøm/fossil brensel til fornybar varme. Norge bruker store mengder av kraft til oppvarming av rom og vann og kan redusere dette forbruket vesentlig. Et avsnitt fra NVEs rapport om varmpumpenes bidrag til redusert energibruk i Norge:

“Energisparing med enøk-tiltak i husholdningene

Varmepumpene har i gjennomsnitt spart 5180 kWh/år per husholdning, og for boligene med luft/luft-varmepumper har den gjennomsnittlige sparingen vært 5100 kWh/år. Til sammenligning har gjennomsnittlig sparing med pelletskaminer vært 6920 kWh/år, og med styringssystemer 3240 kWh/år per husholdning.”¹

Dette betyr at når en husholdning installerer enten varmepumpe eller pelletskamin kan husholdningenes strømforbruk reduseres med henholdsvis 28% og 38%². Det vil si en svært vesentlig reduksjon av strømbehovet. Med tanke på at husholdningene bruker rundt 30% av den totale kraftproduksjonen i Norge, eller ca. 35TWh i 2002³ kan en satsning på varmepumper og pelletskaminer gi store resultater med hensyn på å frigjøre kraft. Kombineres dette med sparetiltak i offentlige bygg, næringsbygg og med sparetiltak i industrien vil store mengder kraft kunne frigjøres.

Et annet effektivt eksempel på muligheter til energifrigjøringen er å redusere bruken av elektristet til belysning. Ifølge ENOVA bruker Norge i gjennomsnitt dobbelt så mye energi til belysning som våre naboland. En av grunnene til dette er at vi ikke slår av lyset. Ifølge ENOVAs hjemmesider skal det være mulig å redusere strømforbruket til belysning betydelig med tiltak som ikke reduserer komfort.⁴ Snarere motsatt: Vi kan redusere strømforbruket med økonomiske tiltak som kan øke komfort.

¹ (<http://www.nve.no/FileArchive/279/Varmepumpenes%20bidrag.pdf>)

² Ifølge NVE, linken under, er husholdningenes gjennomsnitts elektristetetsforbruk på ca. 18000kWh i året.

³http://www.bygningsenergidirektivet.no/modules/module_109/publisher_view_product.asp?iEntityId=8560&no-script=&mids=a1372a1375a

⁴ (<http://www.enova.no/?itemid=86>)

Industrien

I industrien er det også store muligheter for energieffektivisering. Ved å gjennomføre tiltak som:

- Gjenbruk av spillvarme internt i bedriften
- Produksjon av elektrisitet fra spillvarme
- Spillvarme til fjernvarmeanlegg

kan det oppnås mye. I tillegg er det også muligheter for gjenvinning av elektrisitet i kraftintensiv industri.

Veien videre

ENOVA sitter på en unik kompetanse om mange flere energifrigjøringstiltak som kunne blitt iverksatt i Midt-Norge for å redusere behovet for strøm og strømvhengighet til oppvarming. Denne kompetansen bør myndighetene ta i bruk effektivt og vise ansvar i energipolitikken.

Naturvernforbundet har tidligere bedt om at energifrigjøring blir særlig prioritert i regionen, og mange av energifrigjøringstiltakene kunne allerede vært gjennomført. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal har laget en rapport om mulige alternativer for å løse kraftsituasjonen i området. Denne rapporten er tilgjengelig på hjemmesiden til Naturvernforbundet.⁵ Dessverre har det ikke vært noen aktiv respons på Naturvernforbundets innspill. Fra myndighetens side har det til nå vært lite fokus på muligheter knyttet til energifrigjøring i området. Nå må fokuset skiftes.

Økonomiske perspektiver

Mobile gasskraftverk koster mye penger i innkjøp og drift, samtidig som de bare er en kriseløsning. Disse ressursene burde heller vært brukt til energieffektivisering og -frigjøring.

Tilgang på informasjon

Det er forøvrig et stort behov for å se energisituasjonen i Midt-Norge og de ulike utbyggingsplanene under ett. Man må sørge for at man ikke behandler disse sakene hver for seg, men at behandlingen sikrer at det er de mest miljøvennlige og samfunnsøkonomiske prosjektene som det gis tillatelse til.

I svar 6. februar 2007 fra olje- og energiminister Odd Roger Enoksen til stortingsrepresentant Tord Lien⁶ viser Enoksen til at det foreligger "ulike beregninger" fra Statnett og NVE for situasjonen i Midt-Norge. Det blir videre hevdet at disse beregningene inneholder markedssensitiv informasjon, og at de derfor ikke kan publiseres.

Vurderingene av energisituasjonen i Midt-Norge er av stor interesse for mange, og brukes som begrunnelse for en rekke tiltak som vil kunne ha svært store natur- og miljøkonsekvenser. Det er derfor uheldig at fagetatenes vurderinger ikke kan publiseres i sin helhet.

⁵ http://www.naturvern.no/data/f/0/89/62/2_2401_0/kraftkrise.pdf

⁶ Tilgjengelig på <http://epos.stortinget.no/SpmDetalj.aspx?id=36283>

Naturvernforbundet ber om å få utlevert alle opplysninger i beregningene som det ikke er direkte lovstridig å utlevere.

Naturvernforbundet ser fram til oppstart av arbeidet for energieffektivisering og energifrigjøring i Midt-Norge.

Vi ber om at eventuelle merknader Statnett SF har til vår høringsuttalelse, sendes oss til orientering.

Vennlig hilsen

Lars Haltbrekken
leder
Norges Naturvernforbund

Torhildur Kristjansdottir
energirådgiver
Norges Naturvernforbund